

Standardy Ochrony Małoletnich w Szkole Podstawowej nr 4 im. Mikołaja Kopernika w Pile

Działając na podstawie nowelizacji Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego dyrektor Szkoły Podstawowej nr 4 im. Mikołaja Kopernika w Pile wprowadza do stosowania Standardy Ochrony Małoletnich, zwane dalej Standardami, których naczelnym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa małoletnim, dbałość o ich dobro, uwzględnianie ich potrzeb i podejmowanie działań w ich jak najlepszym interesie.

Zasada 1 – Szkoła opracowała, przyjęła i wdrożyła do realizacji Standardy Ochrony Małoletnich, które określają:

- a) zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników,
- b) procedury reagowania na krzywdzenie,
- c) procedury i osoby odpowiedzialne za przyjęcie zgłoszenia, dokumentowanie i dalsze działania pomocowe,
- d) zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia,
- e) zasady bezpiecznych relacji pracownik – małoletni, w tym zachowania niedozwolone,
- f) zasady bezpiecznych relacji małoletni – małoletni, w tym zachowania niedozwolone,
- g) zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu,
- h) procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w Internecie, w tym ochrony wizerunku i danych osobowych,
- i) zasady upowszechniania, ewaluacji, oceny i ewentualnych zmian Standardów.

Zasada 2 – Szkoła stosuje zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników i każdego roku szkoli pracowników w zakresie Standardów.

Zasada 3 – Szkoła wdrożyła i stosuje procedury interwencyjne, które znane są i udostępnione wszystkim pracownikom. Każdy pracownik wie, komu należy zgłosić informację o krzywdzeniu małoletniego i kto jest odpowiedzialny za działania interwencyjne. W szkole udostępnione są dane kontaktowe do lokalnych instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie i interwencję w przypadku krzywdzenia małoletnich.

Rozdział 1

Postanowienia ogólne

1. Celem Standardów jest:
 - a) zwrócenie uwagi pracowników szkoły, rodziców i opiekunów prawnych małoletnich na konieczność podejmowania wzmożonych działań na rzecz ochrony małoletnich przed krzywdzeniem,
 - b) określenie zakresu obowiązków przedstawicieli szkoły w działaniach podejmowanych na rzecz ochrony małoletnich przed krzywdzeniem,
 - c) wypracowanie adekwatnej procedury do wykorzystania podczas interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletnich.
2. Pracownik szkoły w ramach wykonywanych obowiązków zwraca uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletniego, monitoruje sytuację i dobrostan małoletniego oraz stosuje zasady określone w Standardach.
3. Ze Standardami zapoznawani są wszyscy pracownicy szkoły, a także małoletni i ich rodzice lub opiekunowie prawni, zgodnie z procedurami określonymi w treści Standardów.
4. Dyrektor szkoły wyznacza pedagoga szkolnego jako osobę odpowiedzialną za prowadzenie rejestru interwencji i zgłoszeń w związku z naruszeniem Standardów.

Rozdział 2

Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników szkoły oraz przygotowania ich do stosowania Standardów

1. Rekrutacja pracowników szkoły odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Zgodnie z art. 21 *Ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępstwami na tle seksualnym* osoba zatrudniająca przed zawarciem umowy sprawdza kandydata w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym (rejestr z dostępem ograniczonym)

oraz w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Sprawdzenie w rejestrze sprawców dokumentuje się wydrukiem informacji zwrotnej wygenerowanej z Rejestru, a figurowanie w Rejestrze wyklucza możliwość zatrudnienia kandydata. Pracodawca jest zobowiązany do domagania się od osoby zatrudnianej lub od innej osoby przed dopuszczeniem do wykonywania czynności z małoletnimi w szkole, zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności. Dodatkowo osoba zatrudniana składa oświadczenie (*załącznik nr 1*).

3. Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie, pracodawca postępuje zgodnie z zapisami art.7 ust 5 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw.
4. Dyrektor szkoły jest osobą odpowiedzialną za przygotowanie pracowników szkoły do stosowania Standardów. Ma możliwość upoważnienia wybranej osoby do prowadzenia tego przygotowania.
5. Osoba upoważniona przez dyrektora, o której mowa w pkt. 4 musi posiadać co najmniej 10 lat doświadczenia w pracy z małoletnimi w jednostkach oświaty, leczniczych lub pomocy społecznej, a także wiedzę potrzebną do prowadzenia szkoleń pracowników placówki.
6. Szkolenie obejmuje m.in. rozpoznawanie oznak krzywdzenia małoletnich, procedury interwencji w sytuacji podejrzeń, odpowiedzialność prawną pracowników zobowiązanych do interwencji oraz stosowanie procedury "Niebieskie Karty".
7. Szkolenie, o którym mowa w pkt. 6 organizuje się raz w roku według terminu wyznaczonego przez dyrektora.
8. Pracownicy nowo zatrudnieni w szkole zapoznają się ze Standardami w pierwszym tygodniu pracy, składając oświadczenia o zapoznaniu się (*załącznik nr 4*).
9. Dokumentacją potwierdzającą szkolenie, o którym mowa w pkt. 7 i 8 jest lista obecności z podpisem pracownika szkoły.

Rozdział 3

Zasady bezpiecznych relacji pracownik– małoletni, w tym zachowania niedozwolone

1. Podstawową zasadą relacji między małoletnimi a pracownikami szkoły jest działanie dla dobra małoletniego, z poszanowaniem jego granic i godności, z uwzględnieniem jego emocji i potrzeb oraz w jego najlepszym interesie.
2. Pracownicy szkoły działają wyłącznie w ramach obowiązującego prawa powszechnego, przepisów wewnętrznych szkoły oraz swoich uprawnień i kompetencji.
3. Zasady bezpiecznych relacji pracowników szkoły z małoletnimi obowiązują wszystkich pracowników, stażystów, praktykantów i wolontariuszy.
4. Zasady, o których mowa w pkt. 3 obejmują w szczególności:
 - a) utrzymywanie profesjonalnej relacji z małoletnimi i reagowanie względem nich w sposób niezagrażający, adekwatny do sytuacji i sprawiedliwy wobec innych małoletnich,
 - b) panowanie pracownika szkoły nad własnymi emocjami, reagowanie w sposób adekwatny do sytuacji i możliwości psychofizycznych małoletniego, w tym dostosowanie poziomu komunikacji do małoletniego ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnością,
 - c) równe traktowanie małoletnich bez względu na płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status społeczny, kulturowy, religijny i światopogląd,
 - d) fizyczny kontakt z małoletnim możliwy tylko jako odpowiedź na realne potrzeby w danym momencie, z uwzględnieniem jego wieku, płci, kontekstu kulturowego i sytuacyjnego. Na kontakt fizyczny (np. przytulenie) uczeń zawsze musi wyrazić zgodę,
 - e) ustalanie reguł i zasad pracy w grupie, jasne określanie wymagań i oczekiwań wobec małoletniego, stanowcze reagowanie na zachowania niepożądane,
 - f) kontakt z małoletnimi wyłącznie w godzinach pracy szkoły i dotyczący celów edukacyjnych lub wychowawczych, a jeśli istnieje potrzeba spotkania z małoletnimi poza godzinami pracy, należy uzyskać zgodę rodziców małoletniego,
 - g) jeśli małoletni i jego rodzice lub opiekunowie prawni są osobami bliskimi wobec pracownika szkoły obowiązuje zachowanie poufności wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich.
5. W relacji pracownika szkoły z małoletnimi niedopuszczalne jest w szczególności:

- a) stosowanie wobec małoletnich przemocy psychicznej i fizycznej w jakiegokolwiek formie, w tym stosowanie kar fizycznych, wykorzystywanie relacji władzy lub przewagi fizycznej,
- b) krzyczenie na małoletnich (poza sytuacją wynikającą z zagrożenia bezpieczeństwa małoletnich), szantażowanie małoletnich w celu nakłonienia do współpracy, zastraszanie, przymuszanie, groźby,
- c) zawstydzanie, ośmieszanie, upokarzanie, lekceważenie i obrażanie małoletnich,
- d) naruszanie prawa małoletnich do prywatności, ujawnianie informacji wrażliwych (wizerunek, informacja o sytuacji rodzinnej, medycznej, prawnej itp.) dotyczących małoletnich wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich,
- e) zachowywanie się w obecności małoletnich w sposób niestosowny,
- f) ignorowanie i bagatelizowanie odczuć małoletnich np. lęku, niepewności co do nowej sytuacji,
- g) wyciąganie pochopnych wniosków o małoletnich i ich rodzinach, jeśli nie są uzasadnione profesjonalną wiedzą i oceną,
- h) nawiązywanie z małoletnimi jakiegokolwiek relacji intymnych lub o charakterze seksualnym, kierowanie do nich komentarzy z seksualnym podtekstem, żartów, gestów oraz udostępnianie małoletnim treści erotycznych i pornograficznych, bez względu na ich formę,
- i) faworyzowanie małoletnich czyli traktowanie w sposób uprzywilejowany,
- j) utrwalanie wizerunku małoletnich dla potrzeb prywatnych pracownika,
- k) proponowanie małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych, substancji psychoaktywnych, spożywanie ich wspólnie z małoletnimi lub w ich obecności,
- l) zapraszanie małoletnich do swojego miejsca zamieszkania,
- ł) wymiana numerów telefonów z małoletnimi, dołączanie małoletnich do znajomych w social mediach i komunikatorach, poza aplikacjami wskazanymi przez szkołę.

Rozdział 4

Procedury reagowania na krzywdzenie

1. Pedagog szkolny prowadzi dokumentację *Karta zdarzeń i plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia*, której wzór stanowi *załącznik nr 2* do Standardów.

2. Na potrzeby Standardów opracowano i umieszczono w **załączniku nr 3** do Standardów procedury interwencji w przypadku ujawnienia działania na szkodę małoletniego w formie:
 - a) przemocy rówieśniczej,
 - b) przemocy domowej,
 - c) działania na szkodę małoletniego przez pracownika szkoły.
3. Organizowane są oddziaływania profilaktyczne w zakresie zapobiegania przemocy, w tym przy współpracy z instytucjami pozaszkolnymi.

Rozdział 5

Procedury i osoby odpowiedzialne za przyjęcie zgłoszenia, dokumentowanie i dalsze działania pomocowe oraz za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”

1. Dyrektor szkoły składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamia sąd rodziny.
2. W przypadku gdy małoletni doświadczył przemocy ze strony swojego rodzica lub opiekuna prawnego, pracownik szkoły powiadamia dyrekcję szkoły i wszczynane są działania zgodnie z procedurą „Niebieskie Karty”.
3. Wszyscy pracownicy szkoły, którzy w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęli informację o krzywdzeniu małoletniego lub informacje z tym związane, są zobowiązani do zachowania tych informacji w tajemnicy, poza tymi informacjami, które przekazywane są uprawnionym instytucjom.

Rozdział 6

Zasady bezpiecznych relacji małoletni – małoletni, w tym zachowania niedozwolone

1. Podstawową zasadą relacji między małoletnimi jest działanie z szacunkiem, uwzględniające godność i potrzeby małoletnich.
2. Obowiązującą normą jest tworzenie atmosfery życia szkolnego, które promuje tolerancję i poczucie odpowiedzialności za swoje zachowanie.
3. Małoletni angażowani są w działania, w których mają możliwość aktywnego uczestniczenia, podejmowania współdziałania i rozwijania podejścia zespołowego, w tym kształtującego pozytywne relacje z małoletnimi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
4. Niedozwolone jest w szczególności:

- a) stosowanie przemocy psychicznej i fizycznej wobec jakiegokolwiek małoletniego, w jakiegokolwiek formie, zwłaszcza:
- bicie, popychanie, uderzanie, kopanie, szarpanie,
 - używanie wulgarnego, obraźliwego języka,
 - upokarzanie, obrażanie, ośmieszanie, zawstydzanie, znieważanie innych uczniów,
 - stosowanie zastraszania i gróźb,
 - złośliwe komentowanie (ustne i pisemne, także w sieci) wyglądu, ocen, sytuacji rodzinnej, materialnej, zdrowotnej, światopoglądu i przynależności religijnej i kulturowej innych uczniów;
- b) zachowanie w sposób niestosowny, tj. używanie wulgarnych słów, gestów, żartów, kierowanie obraźliwych uwag, w tym o zabarwieniu seksualnym,
- c) utrwalanie wizerunku innych małoletnich poprzez nagrywanie i fotografowanie bez uzyskania zgody w tym w sytuacjach intymnych, mogących zawstydzić,
- d) udostępnianie między małoletnimi alkoholu, wyrobów tytoniowych, substancji psychoaktywnych i używanie ich w swoim otoczeniu.

Rozdział 7

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu

1. W szkole stosuje się zabezpieczenia sieci internetowej, którego dostawcą jest OSE odpowiadający za aktualizowanie zapór sieciowych w celu ochrony systemów przed atakami złośliwego oprogramowania i blokowanie na komputerach szkolnych materiałów niebezpiecznych i niedostosowanych do wieku.
2. Szkoła współpracuje z firmą zewnętrzną, która w ramach umowy i upoważnienia jest administratorem sieci, który odpowiedzialny jest za zainstalowanie i aktualizowanie programów antywirusowych.
3. Infrastruktura sieciowa szkoły zapewnia dostęp do Internetu małoletnim w czasie zajęć pod nadzorem pracownika szkoły na przeznaczonych do tego komputerach, tabletach, tablicach multimedialnych, znajdujących się w pracowni informatycznej i w świetlicy szkolnej.
4. W przypadku użytkowania sprzętu z dostępem do Internetu pod nadzorem nauczyciela, ma on obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z zasobów internetowych i czuwania nad bezpiecznym korzystaniem z sieci podczas zajęć.

5. W szkole prowadzone są cykliczne działania profilaktyczne z zakresu zasad bezpiecznego korzystania z Internetu, a na jej terenie (sale informatyczne) dostępne są materiały edukacyjne z tego zakresu.
6. Na terenie szkoły dostępna jest sieć wi-fi, zabezpieczona hasłem dostępu.

Rozdział 8

Procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie

Niebezpieczne treści (materiały pornograficzne, promujące nienawiść, rasizm, ksenofobię, przemoc, zachowania autodestrukcyjne)

1. W przypadku zgłoszenia o dostępie do treści niebezpiecznych w Internecie lub w innej formie osoba, która powzięła taką informację, przekazuje ją dyrekcji szkoły. Dyrekcja szkoły wyznacza nauczyciela, który ustala okoliczności zdarzenia, podejmując próbę ustalenia sprawcy i świadków incydentu, a także zabezpiecza dowody, konfiguruje zabezpieczenia sieci szkolnej, by na nowo zablokować dostęp do niewłaściwych treści.
2. Dyrektor zgłasza zdarzenie odpowiednim służbom, przekazując zabezpieczone materiały.
3. Jeśli uczestnikami zdarzenia są małoletni, powiadomieni zostają ich rodzice lub opiekunowie prawni, których informuje się o poczynionych ustaleniach i dalszych działaniach szkoły.
4. Współpraca z organami ścigania lub sądem rodzinnym obligatoryjnie musi zaistnieć w przypadku naruszenia zakazu rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem małoletniego (osoby poniżej 18 roku życia – art. 202 § 3 Kodeksu karnego) oraz treści propagujących publicznie faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołujących do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych (art. 256 i art. 257 Kodeksu karnego).

Cyberprzemoc

1. Małoletni, który stał się ofiarą lub świadkiem cyberprzemocy (wyśmiewania, poniżania uczestników społeczności szkolnej przy użyciu technologii cyfrowych, obraźliwych komentarzy, rozpowszechniania wizerunku, manipulowania zdjęciami itp.) powinien zgłosić sytuację do wychowawcy klasy. Zgłoszenia może dokonać także świadek cyberprzemocy.

2. Nauczyciel wyznaczony przez dyrekcję szkoły w miarę możliwości ustala okoliczności zdarzenia, zbiera dowody w postaci zrzutów ekranu, wiadomości, komentarzy, zdjęć, adresów stron internetowych.
3. Szkoła włącza zagadnienia fake newsów, cyberprzemocy i treści szkodliwych do tematów działalności profilaktycznej, w tym w ramach realizacji zajęć z informatyki, celem wspierania umiejętności medialnych i bezpieczeństwa.

Ochrona wizerunku

1. W ramach ochrony wizerunku w szkole pozyskiwane są pisemne zgody rodziców małoletnich na publikację wizerunku małoletnich na potrzeby dokumentacji fotograficznej działań podejmowanych przez placówkę.
2. Zasady przechowywania i publikacji regulują przepisy RODO.
3. Przechowywanie zdjęć i nagrań z wizerunkiem małoletnich na nośnikach nieszyfrowanych lub mobilnych dopuszczalne jest tylko w ramach prowadzonej działalności dydaktyczno-wychowawczej.

Rozdział 9

Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

1. Celem planu wsparcia jest:
 - a) zainicjowanie działań interwencyjnych we współpracy z innymi instytucjami, jeśli istnieje taka konieczność,
 - b) współpraca z rodzicami w celu powstrzymania krzywdzenia małoletniego i zapewnienie mu pomocy,
 - c) diagnoza, czy konieczne jest podjęcie działań prawnych,
 - d) objęcie małoletniego pomocą psychologiczną – pedagogiczną na terenie szkoły i w razie potrzeby pomocą specjalistyczną, w tym pozaszkolną.
2. W ustalaniu planu wsparcia uczestniczy małoletni, wychowawca oraz specjaliści szkolni, o sposobie pomocy informowani są rodzice lub opiekunowie prawni małoletniego.
3. Działania koordynuje i monitoruje pedagog szkolny, który ściśle współpracuje z wychowawcą oraz w miarę potrzeby innymi specjalistami, w tym w podejmuje działania wspólnie z instytucjami pozaszkolnymi.
4. Plan wsparcia uwzględnia:

- a) działania interwencyjne, mające na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa, w tym zgłoszone podejrzenie popełnienia przestępstwa zgłoszone do organów ścigania,
 - b) formy wsparcia oferowane przez szkołę,
 - c) zaproponowane formy specjalistycznej pomocy pozaszkolnej, jeśli istnieje taka potrzeba.
5. Plan wsparcia małoletniego ustalany jest również w sytuacji, gdy inicjatorem działań interwencyjnych jest inna instytucja.
6. Plan wsparcia małoletniego nie kończy się wraz z końcem procedury prawnej, lecz po zdiagnozowaniu przez specjalistów szkolnych ustania potrzeby wsparcia.

Rozdział 10

Zasady i sposób udostępniania pracownikom szkoły, małoletnim i ich rodzicom lub opiekunom prawnym Standardów do zaznajomienia i stosowania oraz zasady aktualizacji i przeglądu Standardów

1. Wszelkie procedury i dokumenty związane z wprowadzeniem Standardów są udostępniane pracownikom, małoletnim i ich rodzicom podczas zapoznawania i zobowiązania do stosowania (zgodnie z poniższymi zasadami), a następnie na żądanie w dowolnym momencie. Dokumenty te można również znaleźć na stronie internetowej szkoły.
2. Wersja skrócona Standardów (dla małoletnich) dostępna jest na tablicy ogłoszeń w pokoju nauczycielskim oraz w gabinecie pedagoga i psychologa szkolnego oraz na tablicy Samorządu Uczniowskiego.
3. Rodzice lub opiekunowie prawni małoletnich zapoznawani są ze Standardami podczas zebrań z rodzicami, każdorazowo na początku roku szkolnego, przy czym pierwsze zapoznanie nastąpi niezwłocznie po opracowaniu i wprowadzeniu Standardów, nie później niż w ciągu 30 dni.
4. Rodzicom lub opiekunom prawnym, nieobecnym na pierwszym zebraniu, wychowawcy przesyłają przez dziennik wiadomość z linkiem do strony internetowej szkoły, na której zamieszczone są Standardy. Odczytanie wiadomości jest jednoznaczne z faktem zapoznania się z w/w informacjami.
5. Małoletni zapoznawani są ze Standardami podczas zajęć z wychowawcą realizowanych w miesiącu wrześniu każdego roku, przy czym pierwsze zapoznanie nastąpi niezwłocznie po opracowaniu i wprowadzeniu Standardów, nie później niż w ciągu 30 dni.

Za potwierdzenie faktu zaznajomienia się z dokumentami służy obecność zaznaczona w e-dzienniku i wpis w bieżących tematach i w wydarzeniach w dzienniku oddziałowym, podczas których te procedury były omawiane.

6. Pracownicy szkoły po opracowaniu i wprowadzeniu Standardów, są zapoznani z nimi przez dyrektora szkoły podczas zebrania nie później niż w ciągu 30 dni. Potwierdzeniem jest podpisana lista obecności.
7. Treść oświadczenia dla pracowników szkoły nieobecnych podczas zebrania lub rozpoczynających pracę stanowi **załącznik nr 4** do Standardów.
8. Zespół samokształceniowy – wychowawczy pod przewodnictwem pedagoga szkolnego na bieżąco monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami ochrony małoletnich, dokonując co najmniej raz na dwa lata oceny Standardów, by dostosować je do aktualnych potrzeb i obowiązujących przepisów. W oparciu o analizę dokumentacji wewnętrznej i korespondencji międzyinstytucjonalnej, przepisów prawa, obserwacji, analizę ilościową i jakościową zgłoszeń, badania ankietowe i konsultacje z organami szkoły formułowane są wnioski przedstawiane dyrektorowi szkoły w formie pisemnej.
9. Zmiany w Standardach wprowadzane są aneksami, które dyrektor szkoły zatwierdza i przedstawia pracownikom, rodzicom lub opiekunom prawnym i małoletnim..

Rozdział 11

Przepisy końcowe

1. Standardy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia zarządzenia.
2. Ogłoszenie następuje poprzez zamieszczenie Standardów na stronie internetowej szkoły, wywieszenie na tablicy w pokoju nauczycielskim, w gabinecie pedagoga i psychologa szkolnego oraz w wersji skróconej na tablicy Samorządu Uczniowskiego.